

การประชุมสัมมนา
การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

**THE DEVELOPMENT OF CHARACTERISTIC INDICATORS THAT FACILITATES
THE PARTICIPATIVE MANAGEMENT OF DEPARTMENT HEADS IN SCHOOLS
UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION**

ศิริพร สลิวังศรี¹,ดร.สมชาย เทพแสง²,ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์³

Siriporn Saleewong¹,Somchai Thepsaeng²,Sorapaksorn Chatkamonthat³

¹นิสิตการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²ที่ปรึกษาหลัก หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพจริงขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด มีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ดำเนินการโดยการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และวิเคราะห์สังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ดำเนินการโดยสร้างเครื่องมือวิจัย ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ทดลองใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 478 คน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจสกัดปัจจัยเพื่อพิจารณาจัดกลุ่ม ตัวแปร และหมุนแกนแบบออร์โธโกนอล(Orthogonal) และขั้นตอนที่3 การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพจริงขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมี

ส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด จำนวน 48 คน ที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและคณะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 9 องค์ประกอบ 64 ตัวบ่งชี้ คือ
1) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ มี 12 ตัวบ่งชี้ 2) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน มี 10 ตัวบ่งชี้ 3) ความไว้วางใจ มี 8 ตัวบ่งชี้ 4) ความผูกพันต่อองค์กร มี 9 ตัวบ่งชี้ 5) บุคลิกภาพ มี 7 ตัวบ่งชี้ 6) การทำงานเป็นทีม มี 3 ตัวบ่งชี้ 7) การตัดสินใจ มี 6 ตัวบ่งชี้ 8) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน มี 6 ตัวบ่งชี้ 9) การติดต่อสื่อสาร มี 3 ตัวบ่งชี้
 - 2.ตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริงทุกตัว
- คำสำคัญ:**การบริหารแบบมีส่วนร่วม, หัวหน้ากลุ่มสาระ, ตัวบ่งชี้คุณลักษณะ

Abstract

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาในระดับชาติ 1

The purposes of the research were to study the factors and indicators of characteristics that facilitates the participative management of department heads in schools under Bangkok metropolitan administration and to check the concurrent validity of those indicators by the known groups. The research procedures were divided into 3 steps. Steps 1 : Setting the factors and the indicators of characteristics that facilitates the participative management of department heads by analyzing and synthesizing the related literatures and interviewing experts. Step 2 : Developing indicators of characteristics that facilitates the participative management of department heads by using the questionnaire to collect data from 478 samples. The data were analyzed by using exploratory factor analysis, principal component analysis, and orthogonal varimax rotation. And step 3 : Testing the concurrent validity with 48 known group experts. Data analysis was done by using t-test.

The research results were as follows:

1. There were 9 factors with 64 indicators of characteristics that facilitates the participative management of department heads in schools under Bangkok metropolitan administration. They were 1) Instructional leadership with 12 indicators, 2) Autonomy with 10 indicators, 3) Trust with 8 indicators, 4) commitment with 9 indicators, 5) Personality with 7 indicators, 6) Teamwork with 3 indicators, 7) Decision-Making with 6 indicators, 8) Goals and objectives setting with 6 indicators, and 9) Communication with 3 indicators.
2. Every indicator of characteristics that facilitate the participative management of department heads in schools under Bangkok metropolitan

administration was approved as the concurrent validity one.

Keywords: Participative Management, Department heads, Indicators of Characteristics

บทนำ

ปัจจุบันจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ส่งผลต่อการบริหารจัดการในหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารไม่ว่าจะองค์กรประเภทหรือระดับใดก็ตาม จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง จากผลที่เกิดขึ้น ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ด้วยข้อผูกพันต่อการให้บริการสาธารณะ และมีความสามัคคี การกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรได้ใช้ศักยภาพที่ดี ทำงานให้เกิดผลสูงสุด สร้างพันธมิตรทั้งภายในและภายนอก องค์กร สื่อสารกับลูกค้าด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกันวมทั้งเป็นผู้มีทักษะทางการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุด ภายใต้ภาวะการที่เปลี่ยนแปลงในลักษณะเช่นนี้ ผู้นำถือว่าเป็นบุคลากรหลักที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้ดี ซึ่งมีคำกล่าวว่าคุณลักษณะของผู้นำเช่นไรที่จะเหมาะกับสถานการณ์ในยุคของการเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปนี้ เพื่อจะได้มีการเตรียมผู้บริหาร หรือสร้างผู้บริหารรุ่นใหม่ให้มีลักษณะเหมาะสมกับยุคปฏิรูป ทั้งในปัจจุบันและอนาคต [1] คุณลักษณะผู้นำเป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่ควรปลูกฝังให้มีอยู่ในตัวหรือเป็นเครื่องหมายหรือสิ่งชี้ให้เห็นความคิดหรือลักษณะประจำตัว การก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งผู้นำจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่แตกต่างจากบุคคลอื่น ผู้นำทำหน้าที่ประสานการทำงานของสมาชิกในกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ ช่วยเหลือผู้ร่วมงาน ขจัดปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ประสานการทำงานเพื่อการบรรลุเป้าหมาย โดยทำให้วัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้พลังอำนาจที่ได้รับการยอมรับ รวมทั้งต้องได้รับการสนับสนุน มีศิลปะในการใช้คน มีความสามารถในการ

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติ 1

ปรับปรุงองค์กร รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและสร้างเสริมกำลังใจ จนสามารถเอาชนะใจคนรอบข้างได้ ผู้นำรู้จักสร้างงาน สร้างคนและทีมงาน เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ [3] ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำ เป็นหัวหน้าการบริหารงาน ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร นอกจากนี้จะต้องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีของร่วมงาน ยอมรับและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหา ร่วมตัดสินใจ เป็นผู้คอยชี้แนะ ชูใจประสานให้ผู้ได้บังคับบัญชา เกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามแผนงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ ร่วมมือร่วมใจ เกิดความสามัคคี ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีขึ้นในองค์กร มีวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสร้างขวัญ และกำลังใจให้กับผู้บังคับบัญชา ตลอดจนประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กร [4]

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นหลักส่งเสริมความร่วมมือกันในการบริหารระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรขององค์กร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (Benefits) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) ในการพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพ [5] แม้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม จะเป็นที่ยอมรับ และมีความสำคัญต่อการบริหารงานตามวิทยาการสมัยใหม่ และผู้บริหารทุกองค์กรต่างต้องการให้เกิดบรรยากาศการทำงานเช่นนี้ก็ตาม แต่บรรยากาศเช่นนี้มีไขจะเกิดขึ้นได้ง่ายๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ [6]

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เริ่มมีปรากฏเด่นชัดในปี 2546 เป็นต้นมา ซึ่งผู้วิจัยพบว่า มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวประมาณเกือบ 20 เรื่อง โดยประเด็นส่วนใหญ่ที่มีการศึกษา คือ การมีส่วนร่วม ในการบริหารงานวิชาการของครู ซึ่งผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า ระดับการ

บริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และจากผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ในการบริหารงานวิชาการของครู พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระมีส่วนร่วมมากกว่าครูผู้สอน และหัวหน้าสายชั้น [7]

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งที่จะผลักดันให้การปรับเปลี่ยนปฏิรูปการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดเพราะเป็นผู้ปฏิบัติจริงที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มากที่สุด เมธี สงจันทร์ [8] ได้สรุปไว้ว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างมากในการบริหารงานวิชาการเนื่องจากเป็นตัวแทนของเพื่อนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนครูหรือได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษาในการควบคุมดูแลการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งนี้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ดูแลใกล้ชิดกับครูมากที่สุดนั่นถ้าหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้มีภาวะผู้นำในการจูงใจกระตุ้นและชี้แนะให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและมีคุณภาพในชีวิต

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงและปฏิรูปการศึกษา คุณลักษณะของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะบริหารหลักสูตร กระบวนการในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน และการบริหารจัดการภายในกลุ่มสาระ ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติ 1

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นเครื่องมือตรวจสอบคุณลักษณะของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพจริงขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการ โดย 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์ผู้รู้ ประกอบด้วย นักการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู จำนวน 23 คน 3) กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ โดยสรุปข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ตอนที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการ โดย 1) สร้างเครื่องมือวิจัยในลักษณะของแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้าน

ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของข้อความรายข้อ (I-CVI) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.78 – 1.00 และหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือทั้งฉบับ (S-CVI) ได้ค่าเท่ากับ 0.90 นำข้อแนะนำมาปรับปรุงเครื่องมือ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามวิธีการของครอนบาค ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.98

2) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 504 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3) การวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยพิจารณาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสถิติที่บ่งบอกความเหมาะสมของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ค่าไค-สแควร์ ค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลลิก ค่าสถิติ Bartlett's test of Sphericity ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) สกัดปัจจัยเพื่อพิจารณาจัดกลุ่มตัวแปรด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Principal Component Analysis : PCA) ใช้วิธีการหมุนแกนออร์โธโกนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีเวริแมกซ์ (Varimax)

ตอนที่ 3 การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพจริงขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known Group) ดำเนินการ โดย 1) การพัฒนาเครื่องมือ จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 64 ข้อ 2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้รู้แจ้งชัดเป็นกลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูง จำนวน 48 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าเฉลี่ย กับเกณฑ์ประเมินค่าที่ระดับ 3.50 ตามการแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ โดยการใช้ t-test เพื่อ

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติ 1

ยืนยันว่า ตัวบ่งชี้ที่ค้นพบในการวิจัยนี้ มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ 64 ตัวบ่งชี้ ทุกองค์ประกอบ อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 62.95 โดยองค์ประกอบ 1-9 มีค่าไอเกน เท่ากับ 38.49, 4.75, 2.67, 2.45, 2.14, 1.90, 1.59, 1.36 และ 1.30 ตามลำดับ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ มี 12 ตัวบ่งชี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้สูงสุดคือ ร้อยละ 42.77 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .76 - .54 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) มีความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) มีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) มีความรู้ความสามารถในการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู 4) มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อ วัสดุการเรียนรู้อื่นๆ 5) มีการจัดทำแผนการดำเนินงานและหมั่นเอาใจใส่ปรับปรุงแผนอยู่เสมอ 6) มีความรู้ความสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้ 7) สนับสนุนให้ครูจัดมุมหนังสือเป็นแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน 8) สามารถชักจูงครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ปรับเปลี่ยนวิถีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับสังคมแห่งการเรียนรู้ 9) มีการพัฒนาตนเองพร้อมกระตุ้น ให้ครูมีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 11) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการผลิตสื่อ และใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 12) มีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ

1.2 องค์ประกอบด้านความมีอิสระในการ

ปฏิบัติงาน มี 10 ตัวบ่งชี้สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 5.28 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .77 - .57 เรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) มีอิสระในการวางแผนการปฏิบัติงาน 2) มีอิสระในการเลือกวิธีที่เหมาะสมมาใช้ในการทำงาน 3) มีอิสระในการตัดสินใจเรื่องงานที่ปฏิบัติ 4) สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานได้โดยอิสระ 5) สามารถเสนอความคิดเห็นใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน 6) สามารถกำหนดตารางเวลาในการปฏิบัติงาน 7) สามารถปรับแผนการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม 8) สามารถกำหนดเป้าหมาย แผนงาน ในหน้าที่ของตนเองได้ 9) สามารถใช้วิจารณญาณของตนเองในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและ 10) สามารถกำหนดโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนางานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเอง

1.3 องค์ประกอบด้านความไว้วางใจสัมพันธภาพ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้สูงสุดคือ ร้อยละ 2.97 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .74 - .61 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ 2) ช่วยเหลือบุคลากรในโรงเรียนโดยไม่หวังผลตอบแทน 3) นำข้อมูลมาใช้อย่างตรงไปตรงมา ให้เกียรติเพื่อนร่วมงานด้วยความจริงใจ 4) เปิดเผยข้อมูลให้กับสมาชิกในโรงเรียนโดยไม่ปิดบัง 5) รักษาคำพูดและรักษาคำมั่นสัญญาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน 6) เป็น ผู้ที่รับรู้ว่าหน้าที่ของตนเอง โดยปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ และถูกต้อง และ 8) ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน

1.4 องค์ประกอบด้านความผูกพันต่อองค์กร มี 9 ตัวบ่งชี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 2.72 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .68 - .51 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) รู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน 2) ยินดี และเต็มใจที่จะปฏิบัติงานตามแนวทางดำเนินงานของโรงเรียน 3) ขอมรับในเป้าหมายของโรงเรียน 4) มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน 5) ยินดีที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อ

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติ 1

ชื่อเสียงที่ดีของโรงเรียน 6) เต็มใจทำงาน ถ้าได้รับมอบหมายงานนอกเหนือจากงานในหน้าที่ 7) มีการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในโรงเรียน โดยการประพฤติตนเป็นแบบอย่าง 8) มาปฏิบัติงาน แต่เช้า และกลับหลังเพื่อนร่วมงาน และ 9) ตั้งใจอย่างแน่วแน่ ที่จะเป็บบุคลากรของโรงเรียน จนเกษียณอายุงาน

1.5 องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ มี 3 ตัวบ่งชี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 2.38 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .65 - .51 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) มีความตั้งใจแน่วแน่ในการทำงาน 2) มีความกระตือรือร้นในการทำงาน 3) ทุ่มเทเวลาและความพยายามในการทำงาน 4) มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย 5) กล้าที่จะเผชิญปัญหาและความยากลำบากในการทำงาน 6) มีความเชื่อในความสามารถของตนเอง และ 7) สามารถจัดการกับความเครียดและความคับข้องใจ ในสถานการณ์ต่างๆ ได้

1.6 องค์ประกอบด้านการทำงานเป็นทีม มี 3 ตัวบ่งชี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 2.11 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .68 - .58 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) สามารถจัดการกับปัญหาภายในกลุ่มได้โดยที่ทุกคนร่วมงานกันได้เหมือนเดิม 2) สามารถกระจายงานได้เหมาะสม ตามความรู้ความสามารถของเพื่อนร่วมงาน และ 3) สร้างแรงจูงใจและผลักดันให้เพื่อนร่วมงานทำงานได้เต็มที่

1.7 องค์ประกอบด้านการตัดสินใจ มี 5 ตัวบ่งชี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 1.76 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .65 - .55 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน และลำดับขั้นตอนการทำงาน 2) เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเสนอทางเลือกใหม่ๆ ในการร่วมกันแก้ไขปัญหา 3) มีการประเมินผลโดยการระดมสมองแบบกลุ่ม เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการตัดสินใจ 4) มีการสร้างทางเลือกในการตัดสินใจที่เป็นไปได้ไว้หลายทางเลือก 5) มีความสามารถ

ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ และ 6) สามารถแยกแยะข้อมูลที่สำคัญที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้

1.8 องค์ประกอบด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน มี 6 ตัวบ่งชี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 1.52 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .62 - .51 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย 3) กำหนดวัตถุประสงค์ของงานไว้ที่ผลการปฏิบัติงาน 4) ยอมรับและปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจและเป้าหมายที่ตั้งไว้ 5) สร้างเครื่องมือวัด เฉพาะเจาะจง และ 6) มีการกำหนดกรอบระยะเวลา การทำงานชัดเจน

1.9 องค์ประกอบด้านการติดต่อสื่อสาร มี 3 ตัวบ่งชี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 1.45 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .69 - .58 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ใช้ช่องทางการสื่อสารหลายช่องทาง 2) สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้ร่วมงาน และ 3) รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการสื่อสาร

2. ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามสภาพจริงขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบมีความเที่ยงตรงตามสภาพจริงทุกตัว

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ 64

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติ 1

ตัวบ่งชี้ และในทุกๆ องค์ประกอบมีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นองค์ประกอบที่อธิบายความแปรปรวนได้สูงสุด คือ ร้อยละ 42.77 ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สะท้อนถึงการทำงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แสดงออกกับเพื่อน

ร่วมงาน โดยการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิชาการ สนับสนุนให้ครูจัดมุมหนังสือเป็นแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน ให้ครูผลิตสื่อ และใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชักจูงครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ปรับเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับสังคมแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นบุคคลในส่วนของงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับบุญเรือง อุปเสียง [10] ที่ได้อธิบายถึงคุณสมบัติของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษาได้และสามารถนิเทศงานวิชาการใดวิชาการหนึ่งในกลุ่มสาระสำคัญได้เป็นอย่างดีและสอดคล้องกับเฟลมมิ่ง [9] ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่าหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จึงมีความต้องการเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ต้องการความเสมอภาคในการเป็นเพื่อนร่วมงานคนหนึ่งในองค์การ ต้องการที่จะตัดสินใจในการทำงานด้วยตนเอง โดยบุคลากรที่ได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อย่างเป็นอิสระตามขอบเขตความรู้ความสามารถ และเงื่อนไขของหน่วยงานและมีความสามารถในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรที่ได้รับอิสระในการกำหนดเป้าหมายวิธีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและควบคุมงานของตนเอง เมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน ก็สามารถปรับปรุงแก้ไขและหาวิธีการป้องกันการเกิดความผิดพลาดซ้ำ ทำให้มีความรู้สึกเต็มใจยอมรับในภาระหน้าที่และมีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และสอดคล้องกับบุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์ [12] ได้อธิบายถึงหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิดโอกาสให้

บทบาทในการช่วยเหลือเพื่อนร่วมทีมทำหน้าที่สอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อช่วยเสริมให้บุคคลเหล่านั้นจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองที่มีคุณภาพสูง ให้แก่นักเรียน

2. คุณลักษณะด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สะท้อนการทำงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ว่าบุคลากรมีอิสระในการวางแผนการปฏิบัติงาน มีอิสระในการเลือกวิธีที่เหมาะสมมาใช้ในการทำงานมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องงานที่ปฏิบัติสามารถปรับแผนการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสมสามารถกำหนดเป้าหมายแผนงานในหน้าที่ของตนเองได้สามารถใช้วิจารณญาณของตนเองในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับสวอนส์เบิร์ก (Swansburg) [11] เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกทั้งในด้านความคิดและการกระทำ เป็นการแสดงให้เห็นถึงการที่บุคคลสามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้อย่างอิสระในขอบเขตการตัดสินใจที่ได้รับหรือที่มีอยู่ โดยไม่พึ่งพาศักดิ์สิทธิ์หรืออยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมของบุคคลอื่น การที่บุคคลได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในการทำงานของตนเอง บุคลากรในองค์การทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจให้อิสระในการทำงาน ซึ่งหมายถึงให้อิสระให้เข้าและมอบความรับผิดชอบ ที่เหมาะสมกับขอบเขตหน้าที่

3. คุณลักษณะด้านความไว้วางใจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สะท้อนการทำงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แสดงออกกับเพื่อนร่วมงาน โดยการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ช่วยเหลือบุคลากรในโรงเรียนโดยไม่หวังผลตอบแทนให้เกียรติเพื่อนร่วมงานด้วยความจริงใจ เปิดเผยข้อมูลให้กับสมาชิกในโรงเรียนโดยไม่ปิดบังรักษาคำพูดและรักษาคำมั่นสัญญากับเพื่อนร่วมงานปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับราอูช (Rausch) [13] ที่ให้ทัศนะว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีในกรณีที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่บุคลากรสนใจ และอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาในระดับชาติ 1

บุคลากรต้องมีสมรรถภาพและความรู้เพียงพอเพื่อจะได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ รวมทั้ง จะต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วม

4. คุณลักษณะด้านความผูกพันต่อองค์กร เป็นองค์ประกอบที่สะท้อนถึงความผูกพันต่อองค์กรของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้รู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ขอมอบในเป้าหมายของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนยินดีที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อชื่อเสียงที่ดีของโรงเรียนเต็มใจทำงานถ้าได้รับมอบหมายงานนอกเหนือจากงานในหน้าที่ซึ่งสอดคล้องกับสวอนส์เบิร์ก (Swansburg)[11] ที่ได้อธิบายไว้ว่าความผูกพันเป็นทัศนคติหรือความรู้สึกของบุคลากรต่อองค์กรที่เป็นไปในด้านบวก ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นและมีความรู้สึกเชื่อมโยงเกี่ยวกับความรู้สึกในสิ่งเดียวกันระหว่างบุคลากรและองค์กร ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานต้องการความผูกพันผู้บริหารควรที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือและฝึกอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีโอกาสได้มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจกับผู้บริหาร ประสบการณ์ในการเข้ามามี ส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความขยันหมั่นเพียร อุดสาหกรรม

5. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของคุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้แสดงออกถึงความตั้งใจแน่วแน่ในการทำงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ทุ่มเวลาและความพยายามในการทำงาน กล้าที่จะเผชิญปัญหาและความยากลำบากในการทำงานมีความเชื่อในความสามารถของตนเองและสามารถจัดการกับความเครียดและความคับข้องใจ ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับยูคัล (Yukl)[3] ที่ได้ศึกษาในวงการศึกษาระบุไว้ว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลมีหลายอย่างแต่ที่สำคัญ คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทนต่อความเครียดมีวุฒิภาวะทาง

อารมณ์ และมีคุณธรรม และสอดคล้องกับกิบสัน (Gibson) [14] ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำ เพื่อพัฒนาผู้นำในอนาคต ผลการวิจัยให้ข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อม ด้านบุคลิกภาพ

6. คุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีม เป็นองค์ประกอบที่สะท้อนถึงการทำงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในความสามารถจัดการกับปัญหาภายในกลุ่มได้ โดยที่ทุกคนร่วมงานกันได้เหมือนเดิม กระจายงานได้เหมาะสม ตามความรู้ความสามารถเพื่อนร่วมงาน และสร้างแรงจูงใจและผลักดันให้เพื่อนร่วมงานได้เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับบุญใจ ศรีสถิตยน์รากู[12] ที่ได้อธิบายถึงหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นการบริหารจัดการโดยการกระจายอำนาจจากผู้บริหารระดับสูงสู่ผู้บริหารระดับล่างและผู้ปฏิบัติงานและสอดคล้องกับปริยาพรวงศ์อนุตร โรจน์ [15] ให้แนวคิดไว้ว่าการทำงานเป็นทีมเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะก่อให้เกิดทีมงานที่เข้มแข็งทีมงานมีความสำคัญมากในการทำงานเนื่องจากงานในองค์กรต้องอาศัยความคิดการร่วมแรงร่วมใจกันจากทุกฝ่ายองค์กรจึงจะอยู่รอดการที่บุคคลหลายคนช่วยกันคิดและแก้ปัญหาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กร

7. คุณลักษณะด้านการตัดสินใจ เป็นองค์ประกอบที่สะท้อนถึงการทำงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน และลำดับขั้นตอนการทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเสนอทางเลือกใหม่ๆ ในการร่วมกันแก้ไขปัญหา ประเมินผลโดยการระดมสมองแบบกลุ่ม เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการตัดสินใจสร้างทางเลือกในการตัดสินใจที่เป็นไปได้ไว้หลายๆ ทางเลือกสามารถในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ และแยกแยะข้อมูลที่สำคัญที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับสวอนส์เบิร์ก (Swansburg)[11] ที่ได้อธิบายว่า การบริหาร

การประชุมสัมมนา การบริหารการศึกษาระดับชาติ 1

แบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจร่วมแก้ไขปัญหาของการบริหารและสอดคล้องกับจันทรานี สงวนนาม[16] ที่ให้ทัศนะว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการที่บุคคลได้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล

8. คุณลักษณะด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน เป็นองค์ประกอบที่สะท้อนถึงคุณลักษณะของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในกรณีเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายยอมรับและปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจและเป้าหมายที่ตั้งไว้ สร้างเครื่องมือวัดเฉพาะเจาะจง และมีการกำหนดกรอบระยะเวลาการทำงานชัดเจนสอดคล้องกับสวอนส์เบิร์ก (Swansburg) [11] ที่ได้อธิบายว่าเป็นการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร ย่อมจะขัดความขัดแย้งเกิดขึ้น ถ้าทุกคนมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานร่วมกัน มีการทำงานที่มีทิศทางเดียวกัน

9. คุณลักษณะด้านการติดต่อสื่อสาร เป็นองค์ประกอบที่สะท้อนถึงคุณลักษณะของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในการใช้ช่องทางการสื่อสารหลายช่องทางแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้ร่วมงาน และรู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในยุคโลกาภิวัตน์นี้การติดต่อสื่อสารถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคลากรภายในหน่วยงานสามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ สามารถบริหารงานในองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเนตร์พัฒนาวิราช [17] ที่ได้อธิบายไว้ว่า การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารและเป็นความสามารถของผู้นำใน

การติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่างให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันทำให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จและทำให้การประสานงานเกิดความสัมพันธ์ระหว่างกัน องค์กรและสอดคล้องกับวิเชียร วิทยสุคนธ์ที่ได้ อธิบายไว้ว่า การติดต่อสื่อสารเป็นการรับส่งข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร การเปิดให้มีการสื่อสารจะเป็นผลดีซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจและการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับประเภท ของงานและองค์กรจะทำให้เกิดการสัมฤทธิ์ผลและก่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุง องค์กรในที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะ ที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการภายในกลุ่มสาระ

2. ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถนำผลการวิจัยตัวบ่งชี้ทั้ง 64 ตัวบ่งชี้ ไปใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบคุณลักษณะหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมตัวสู่ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของผู้ครองตำแหน่งดังกล่าว

3. คณะผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร นำผลการวิจัยประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ 64 ตัวบ่งชี้ไปใช้ในการกำหนดนโยบายวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคล และกำหนดโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อพัฒนาครูให้มีคุณสมบัติเหมาะสมพร้อมรับตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะ

การประชุมสัมมนา การบริหารการศึกษาระดับชาติ 1

ที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระ
เรียนรู้ ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปศึกษาต่อ โดยการวิเคราะห์
องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis :
CFA) เพื่อหาความเชื่อมั่นต่อองค์ประกอบและตัวบ่งชี้
คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้า
กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้
คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ
ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาใน
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้
คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้า
กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในสังกัดอื่นๆ อาทิเช่น สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- [1]เทียน ทองแก้ว. (2555). ภาวะผู้นำ: สมรรถนะหลัก
ของผู้บริหารในยุคปฏิรูป. สืบค้นเมื่อวันที่ 21
มีนาคม 2558, จาก [siamsky.homeip.net/
default/documents/leader3.doc](http://siamsky.homeip.net/default/documents/leader3.doc)
- [2]Owens, Robert G. (2004). Organization
Behavior in Education. 8th ed. Boston: Pearson.
- [3] Hoy,W.K.; & Miskel, C.G. (2013). Education
Administration Theory Research Practice. 9th
ed. Boston: McGraw Hill.
- [4] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(2549). การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผล
ภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: วี ที ซี
คอมมิวนิเคชั่น.
- [5] Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1977). Rural

การประชุมสัมมนา การบริหารการศึกษาในระดับชาติ 1

- Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation, and Evaluation. New York:
The Rural Development Community Center for International Studies, Cornell University.
- [6] เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการการศึกษา
แบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
- [7] เกร็อวัลย์ สิทธิเจริญธรรม. (2551). การมีส่วนร่วม
ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
(อ่อน-ห่ม อนุสรณ์)สำนักงานเขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์วิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ถ่ายเอกสาร.
- [8] เมธี สงจันทร์. (2548). ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่
ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนระดับ
มัธยมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- [9] เฟลมมิง, ปีเตอร์. (2543). เทคนิคการจัดการ
ระดับกลางในโรงเรียนมัธยม แปลจาก The Art of Middle Management In Secondary Schools. โดย พรทิพย์
เสมาภักดี. (2545). กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- [10] บุญเรืองอุปเสียง. (2549). ภาวะผู้นำของหัวหน้า
กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครู โรงเรียนสามัคคีวิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 1. การศึกษา
อิสระ
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย:
บั๊กพอยท์วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. ถ่ายเอกสาร.
- [11] Swansburg, Russell C.; & Swansburg, Richard J.
(2002). Introduction to Management and Leadership for Nurse Managers. 3rd ed. Sudbury, Mass: Jones and Bartlett
Publishers.
- [12] บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์. (2550). ภาวะผู้นำและ
กลยุทธ์การจัดการองค์การพยาบาลในศตวรรษ
ที่ 21. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [13] Rausch, E. (1996). "Guidelines for
Participation in Appropriate Decision Making." Management Development Review, 9 (4), 29-36.
- [14] Gibson, J.L. (2004). Organizations:

การประชุมสัมมนา
การบริหารการศึกษาในระดับชาติ 1

- Behavior Structure Processed. 11th
ed. Singapore : McGraw – Hill.
- [15] ปรีชาพรวงศ์อนุตร โรจน์. (2553). จิตวิทยา
การบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- [16] จันทรานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและ
แนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่
นนทบุรี: บুক พ้อยท์.
- [17] เนตร์พัฒนาวิราช. (2552). ภาวะผู้นำและผู้นำ
เชิงกลยุทธ์ Leadership and Strategic Leader. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.
- [18] วิเชียร วิทษอุดม. (2553). ภาวะผู้นำ Leadership.
กรุงเทพฯ: ธนัชชการพิมพ์.